

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

**Podsumowanie wraz z uzasadnieniem
strategicznej oceny oddziaływania
na środowisko
Programu ochrony środowiska województwa
łódzkiego na lata 2021-2024
z perspektywą do 2028**

Łódź 2021

ATMOTERM S.A.		
Kierownik projektu	Anna Wahlig	
ATMOTERM S.A.	inż. Edyta Benikas mgr inż. Justyna Budzik mgr Katarzyna Cholewa mgr inż. Roman Grzebiela mgr inż. Urszula Chmura mgr inż. Dorota Kawulka mgr inż. Aneta Lochno mgr inż. Piotr Łuczak mgr inż. Małgorzata Piwowska dr inż. Iwona Rackiewicz mgr Karolina Surmiak mgr Anna Wahlig mgr inż. Danuta Wunschik dr inż. Ewelina Wikarek – Paluch mgr inż. Magdalena Załupka	

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
 OCHRONY ŚRODOWISKA
 I GOSPODARKI WODNEJ
 W ŁODZI

Spis treści

1. Wstęp	1
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	1
3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie	2
4. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.....	2
5. Uzyskanie wymaganych opinii.....	2
6. Udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	27
7. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	32
8. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	32
9. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	33
10. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	33
Spis tabel.....	35

1. WSTĘP

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001) oraz ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów (regionalnego dyrektora ochrony środowiska, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, ministra właściwego do spraw środowiska);
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Dodatkowo zgodnie z art. 42 ust. 2 ww. ustawy organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko był projekt Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 (zwany dalej „Programem”).

2. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z organami wymienionymi w art. 57 oraz 58 ustawy;
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- uzyskanie wymaganych opinii;
- zapewnienie udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

3. UZGODNIENIE STOPNIA SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE

O wymagane uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie Zarząd Województwa Łódzkiego zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi na podstawie art. 53 oraz art. 57 ustawy pismem WOOŚ.411.108.2020.MGw.2 z dnia 11 maja 2020 r. uzgodnił zakres Prognozy zgodnie z art. 51 i 52 ustawy podając również informacje dodatkowe, które powinny zostać zawarte w prognozie.

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem nr ŁPWIS.NSOZNS.9022.1.183.2020.AB z dnia 23 lipca 2020 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 51 i 52 ustawy, a także wskazał konieczność oceny zadań zrealizowanych w ramach poprzedniego programu, jak również oceny wpływu ustaleń projektowanego dokumentu na stan sanitarno-higieniczny województwa.

4. SPORZĄDZENIE PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Do przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko przystąpiono po przygotowaniu projektu Programu. Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 i 52 ustawy, a także z uzgodnionym zakresem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

5. UZYSKANIE WYMAGANYCH OPINII

O wymagane opinie wystąpiono z pismami do poszczególnych organów tj. Ministra Klimatu i Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Minister Klimatu i Środowiska w piśmie nr DSP-ZPE.0311.50.2021.JB z dnia 15 lipca 2021 r. zaopiniował przedłożony projekt wnosząc uwagi.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi w opinii z dnia 29 marca 2021 r. (pismo znak: WOOŚ.410.82.2021.MGw), zaopiniował przedłożony projekt dokumentu wraz z Prognozą pozytywnie nie wnosząc uwag.

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem nr ŁPWIS.NSOZNS.9022.75.2021.AK.AB z dnia 3 stycznia 2021 r. przekazał pozytywną opinię do projektu Programu oraz Prognozy bez wnoszenia uwag.

Uwagi i wnioski przekazane przez ww. organy w ramach opiniowania projektu Programu i Prognozy oraz sposób ich rozpatrzenia przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Uwagi wniesione w trybie opiniowania projektu Programu wraz ze sposobem ich uwzględnienia

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
				Czytając POŚ WŁ odnosi się wrażenie, że dokument stracił trochę na aktualności, prawdopodobnie z uwagi na okres jego procedowania. W szczególności jest to widoczne w użytych nieaktualnych nazwach ministerstw (Ministerstwo Klimatu, zamiast Ministerstwo Klimatu i Środowiska (str. 261 i 265) i Ministerstwo Rozwoju zamiast Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (str. 259)) czy nieaktualnych informacjach dotyczących programów priorytetowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - podane informacje w dużej mierze dotyczą zamkniętych już naborów i są niekompletne/nieaktualne w stosunku do aktualnie trwających naborów.		tak	Dokument został zaktualizowany pod kątem nazw instytucji, dokumentów strategicznych, możliwości finansowania zadań etc.
				W całym dokumencie zamiast „odpady żywnościowe” należy używać „odpady żywności”, a zamiast „plastik” - „tworzywa sztuczne”. Ponadto zamiast „gospodarka odpadowa” powinno być „gospodarka odpadami”. Należy zweryfikować miejsca publikacji aktów prawnych, np. ustawa o odpadach (Dz. U. z 2021 r. poz. 779, z późn. zm.).		tak	Poprawiono w całym dokumencie.
				Opis budowy geologicznej jest bardzo lakoniczny. Wydaje się, że podstawowym źródłem informacji dla opisu budowy geologicznej powinna być Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, nie zaś przywoływany np. na stronie 31 Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2006 r., WIOŚ, 2007 lub cytowane na str. 122 Opracowanie ekofizjograficzne do planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”, marzec 2018 r.		tak	Opis budowy geologicznej województwa został zweryfikowany, zmieniono źródła informacji na: wskazaną Mapę PIG PIB, opracowanie wspomnianego Instytutu - „Warunki geologiczno-inżynierskie na obszarze Polski”, a także "Geologię regionalną Polski". Rozdział został podzielony na podrozdziały: 5.7.1. Budowa geologiczna oraz 5.7.2. Surowce naturalne.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
				<p>Program Ochrony Środowiska województwa łódzkiego przewiduje działania w gospodarce ściekowej w zakresie budowy infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym budowy wodociągów, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, oczyszczalni ścieków (w tym przydomowych).</p> <p>W ocenie Ministerstwa Infrastruktury projekt w zakresie ściekowym przewiduje wystarczające zadania, m. in. takie jak np. (str. 204 - 205):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji zrzutu ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych • Budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie, w tym udzielanie dofinansowania • Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków • Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi 		-	Brak wskazań w uwadze do uwzględnienia w dokumencie.
				<p>Jeśli chodzi o zaproponowaną linię demarkacyjną to, w tabeli dotyczącej źródeł finansowania zadań, w której podane są poszczególne zadania i wskazane źródła finansowania (str. 237), proponuje się rozdzielenie zadań inwestycyjnych w zakresie gospodarki ściekowej również w podziale na wielkość aglomeracji do 10 tys. RLM i powyżej, podając odpowiednio przewidziane źródła finansowania. Dokument nakierowywałby samorzędy na źródła dofinansowania również w zależności od wielkości RLM, co biorąc pod uwagę założenie FENiKСа wydaje się być zasadne.</p> <p>Dokument zawiera także propozycję działań związanych z odzyskiwaniem wody.</p>		nie	Wprowadzanie takiego podziału wydaje się nie do końca uzasadnione, ponieważ FenikS jest w trakcie zmian, jak również nie została przyjęta umowa Partnerstwa, RPO, KPO, itd.
				<p>W dokumencie stosowana jest terminologia „podtopienie”, która w obecnym prawie wodnym nie ma definicji.</p>		tak	W dokumencie poprawiono słowo "podtopienie" na wyrażenie "tzw. podtopienie", gdyż sformułowanie to jest powszechnie stosowane, a ustawa nie przewiduje pojęcia bliskoznacznego. Dodatkowo na stronach PGW Wody Polskie można znaleźć liczne wpisy

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
							dotyczące podtopień (https://wody.gov.pl/aktualnosc/1944-opady-burzowe-i-podtopienia-aktualne-informacje), które są użyte w kontekście podtopień powodowanych przez opady deszczu (cyt. "W związku z prognozowanymi dalszymi opadami deszczu, w miejscu wystąpienia opadów burzowych, na mniejszych rzekach, oraz w zlewniach zurbanizowanych, mogą wystąpić gwałtowne wzrosty poziomu wody i podtopienia. ").
				<p>W opracowaniu mylone jest pojęcie zagrożenia powodziowego od wód opadowych oraz od wód podziemnych z wezbrzeniami rzeczными choć na samym początku rozdziału jest podana prawidłowa klasyfikacja. Powódzie miejskie lub tzw. „podtopienia” na obszarach miast nie muszą być związane z ciekami wodnymi, a wiążą się z ukształtowaniem powierzchni i sposobem zagospodarowania terenu, a także właściwościami istniejącej infrastruktury (nie tylko hydrotechnicznej).</p> <p>Ponadto mapa podtopień Państwowej Służby Hydrogeologicznej z założenia miała przedstawiać obszary zagrożone podtopieniami od wód podziemnych, a w omawianym tekście wskazuje się, że źródłem tego problemu jest zły stan techniczny urządzeń czy też niewłaściwe utrzymanie cieków wodnych.</p>		tak	<p>Dodano fragment: Na obszarach miast tzw. podtopienia wiążą się często z ukształtowaniem powierzchni i sposobem zagospodarowania terenu, a także właściwościami istniejącej infrastruktury (nie tylko hydrotechnicznej). Zły stan techniczny urządzeń, czy też niewłaściwe utrzymanie cieków wodnych wskazano jako czynniki sprzyjające podtopieniom.</p> <p>Przeredagowano zdanie na: Wpływ na zjawisko ma również fakt, iż właściciele nie wykonują obowiązków związanych z prawidłowym utrzymaniem cieków wodnych.</p>

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
				<p>W zakresie zaopatrzenia w wodę: w dokumencie dość szeroko opisano obecny stan zaopatrzenia w wodę w województwie, natomiast brakuje informacji o konkretnych działaniach planowanych po podjęcia w najbliższych latach. Z treści Programu wynika, że planowana jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury, jednak biorąc pod uwagę perspektywę czasową Programu brakuje analizy potrzeb w związku z wymaganiami nowej unijnej dyrektywy 2020/2184 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które wykraczają poza wspomniane działania.</p>		nie	<p>Zapisy Programu w części dotyczącej planowanych działań zostały oparte poza dokumentami strategicznymi, planami, programami oraz obowiązującymi przepisami prawa także na wynikach ankietyzacji przeprowadzonej wśród podmiotów realizujących działania w zakresie ochrony środowiska - także w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbiór ścieków. Wskazano zatem działania, które będą podejmowane w województwie, nie podając konkretnych lokalizacji, aby zapewnić pewien stopień ogólności dokumentu. Program ma charakter strategiczny i wskazuje kierunki realizacji polityki ochrony środowiska w danej JST. Jeśli chodzi o analizę pod kątem wdrażania zapisów dyrektywy przywołanej w uwadze, to nie wydaje się, aby było możliwe w opracowaniu, które obejmuje 11 komponentów środowiska przeanalizowanie potrzeb w skali całego województwa związanych z jakością wody do spożycia (pod względem mikrobiologicznym, chemicznym i ilościowym) i określenia precyzyjnie koniecznych zmian.</p>

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
2.1. Podstawa prawna i cel opracowania	7			Po zaopiniowaniu przez Ministra Klimatu i Środowiska, działu wodnego przez Ministra Infrastruktury oraz w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, program uchwalany jest przez sejmik województwa.	Dział wodny jest obecnie w kompetencjach Ministra Infrastruktury	tak	Dopisano "a także w zakresie wód przez Ministra Infrastruktury "
Opracowanie celów strategicznych w zakresie ochrony środowiska	8			Sugeruje się rozszerzyć drugi tiret o lata 2018 -2020	Uwzględnienie przedziału lat 2018-2020 jest niezbędne przy ustalaniu celów strategicznych. Dokument jest przewidziany na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 r, dlatego brak danych z lat 2018-2020 może powodować nieuwzględnienie w celach wszystkich aspektów działań i trendów dotyczących zmian w środowisku na terenie województwa.	tak	Rozszerzono zapis o lata 2018-2019
	10			Zamiast „Strategia odpadowa województwa w perspektywie kolejnych lat będzie się skupiać na selektywnym zbieraniu odpadów, odzysku i recyklingu odpadów oraz wykorzystaniu odpadów jako paliwa alternatywnego.” Powinno być „Strategia województwa w zakresie gospodarki odpadami w perspektywie kolejnych lat będzie się skupiać na selektywnym zbieraniu odpadów, odzysku, w tym recyklingu odpadów oraz wykorzystaniu odpadów jako paliwa alternatywnego.”	Recykling odpadów oraz wykorzystanie odpadów jako paliwa alternatywnego są zaliczane do odzysku (zgodnie z definicjami zawartymi w ustawie o odpadach).	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą
	str. 22, 24 i dalsze			Wskazano Strategię NFOŚiGW a pominięto Strategię WFOŚiGW w pkt. 4.2	Środki wojewódzkie mają duże znaczenie w finansowaniu inwestycji proekologicznych, współpraca NF z WF i wspólna strategia NF i wojewódzkich funduszy	tak	Dodano informację nt Strategii WFOŚiGW w Łodzi w
5.1.	31			We fragmencie „W województwie łódzkim prowadzone jest wydobycie surowców mineralnych. Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest eksploatowane złożo węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa i Szczercowa. Natomiast złożo Złoczew, które wskazane jest w PEP2020 jako perspektywiczne, może być w przyszłości wykorzystywane jako element miks energetycznego.” Podano błędnie tytuł dokumentu.	Powinno być „w PEP2040”.	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą
	31			Należy przeredagować zdanie: „Budowa geologiczna województwa łódzkiego składa się z dwóch głównych pięter.”	Budowa geologiczna nie „składa się” z pięter. W budowie geologicznej można „wyróżnić” piętra.	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	31			Należy poprawić nomenklaturę w zdaniu: „W podłożu geologicznym województwa łódzkiego dominują utwory dwóch epok: mezozoicznej i kenozoicznej”	Mezozoik i kenozoik nie są epokami.	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą. Poprawiono na ery.
	34			w ramach koordynowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska projektu przystosowania terenów miejskich do obecnych i prognozowanych zmian warunków klimatycznych,	Zmiana nazwy ministerstwa	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą
	43			Sugeruje się przeredagowanie sformułowań: -naturalnych - z obszarów leśnych oraz gruntów -z terenów hałd i wyrobisk - niezorganizowana emisja pyłów do powietrza z obszarów przemysłu wydobywczego oraz hałd -z innych pojazdów - ciągników rolniczych pracujących na polach, kolei oraz lotniska	Jaki wpływ na niezorganizowaną emisję mają obszary leśne? W przypadku gruntów należy doprecyzować jakie grunty mają wpływ na pylenie. W przypadku terenów hałd należy doprecyzować o jakie tereny hałd chodzi.	tak	Uwaga uwzględniona częściowo. Obszary leśne zostały usunięte, ponieważ w ogólnym zestawieniu emisji nie mają one dużego znaczenia. Jeśli chodzi o hałdy, to jak zapisano są one związane z przemysłem wydobywczym. Zestawienia poszczególnych źródeł pochodzą z Programów ochrony powietrza, gdzie zaprezentowano podział emisji na SNAP za Kobize.
	53			Prowadzone są również badania w Bełchatowie (...) w Sieradzu. Proponujemy aktualizację informacji.	W 2020 Sieradz podpisał umowę o dofinansowanie inwestycji budowy ciepłowni geotermalno-biomasowej	tak	Dodano informację nt. budowy ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu.
5.2.3 podrozdział dot. ograniczeń rozwoju OZE	59			Niezrozumiały zapis w akapicie: „W przypadku wykorzystania biomasy ograniczeniem dla rozwoju tego rodzaju źródła jest promowanie spalania biomasy w małych instalacjach z uwagi na zmniejszenie liczby zielonych certyfikatów dla koncernów za produkcję energii z biomasy w procesie współspalania z węglem.”	Z zapisu wynika, że promowanie spalania biomasy w małych instalacjach jest ograniczeniem dla rozwoju wykorzystania OZE. Ograniczeniem może tutaj być rzeczywiście zmniejszenie liczby zielonych certyfikatów ale nie promocja używania biomasy. Należy tutaj przy okazji zaznaczyć, że spalanie biomasy w gospodarstwach domowych nie jest do końca dobrym rozwiązaniem biorąc pod uwagę problemy z jakością powietrza wynikającą z zanieczyszczenia pyłami PM10 i PM2,5.	tak	Zapisy przeredagowano zgodnie z uwagą, aby wskazywały na faktyczne ograniczenia rozwoju oze, a także ograniczenia w stosowaniu biomasy.

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	59			Fragment „W przypadku produkcji biopaliw i biokomponentów ograniczenia wynikają z kosztów ich produkcji, a także właściwości eksploatacyjnych (m.in. mniejsza trwałość, ograniczenia przy mieszanii z paliwami konwencjonalnymi). Ważnym względem technicznym, który może ograniczać rozwój OZE jest infrastruktura przesyłowa posiadająca często ograniczoną przepustowość. Dodatkowo należy uwzględnić kwestie społeczne związane z obawami o zdrowie, pogorszeniem komfortu życia, obawami o spadek wartości nieruchomości, zmianami w krajobrazie i przyrodzie.” należy uzupełnić lub poprawić.	Fragment ten zawiera wieloznaczne określenia oraz wymaga uzupełnienia, korekty lub doprecyzowania. Np. stwierdzenie, że infrastruktura przesyłowa posiada często ograniczenia nie jest prawdą, gdyż infrastruktura przesyłowa zawsze posiada ograniczenia, jak każda infrastruktura techniczna, co jest naturalną cechą fizyczną. Należy napisać jakie ograniczenia Autor ma na myśli, i ew. o czym te ograniczenia świadczą i co należy z tym faktem zrobić. Poza tym nie wiadomo o jakiej infrastrukturze przesyłowej jest mowa. Z kontekstu zdania wynika, że chodzi o infrastrukturę do przesyłu biogazu bądź biokomponentów	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą, aby zapisy wskazywały na faktyczne ograniczenia w stosowaniu infrastruktury przesyłowej.
5.3.1. Ocena stanu akustycznego środowiska - akapit 1 w tym dziale	62			„Prawnymi kryteriami oceny warunków akustycznych środowiska są dopuszczalne wartości poziomów dźwięku, zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku . W powyższym rozporządzeniu zawarte zostały zestawy poziomów dopuszczalnych opartych o dwa rodzaje wskaźników, zdefiniowanych w ustawie POŚ (art. 112a), jako: • wskaźniki hałasu mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki L_{DWN} oraz L_N ; • wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby L_{AeqD} oraz L_{AeqN} .”	W obecnym brzmieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.) - art. 112a pkt 1 lit. a, wskaźniki hałasu L_{DWN} oraz L_N ; zdefiniowane są jako wskaźniki mające zastosowanie do sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem, a nie jako mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki.	tak	Skorygowano zapisy zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
5.2.	75			W rozdziale brakuje odniesienia do linii elektroenergetycznych wysokich napięć -szczególnie do badań poziomu pól elektromagnetycznych oraz innych źródeł PEM		nie	Nie jest do końca jasne w jaki sposób powinny zostać uwzględnione linie elektroenergetyczne w tej części Programu. W tekście wspomniano, iż linie te stanowią jedno (z wielu) źródeł PEM pochodzenia antropogenicznego. Należy nadmienić, iż w kontekście pomiarów PEM <i>Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku</i> nie wskazuje szczególnego sposobu prowadzenia badań natężenia PEM, jeśli chodzi o linie wysokich napięć.
	79	tabela 22		Słabe strony - brak odniesienia w stanie aktualnym do infrastruktury elektroenergetycznej; Zagrożenia - brak odniesienia w stanie aktualnym do wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną	Brak podstaw do wskazania słabych stron oraz zagrożeń w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej oraz wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną.	tak	W opisie stanu aktualnego wskazano na wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną (zgodnie z danymi GUS wzrost o 2,3% w okresie 2016-2019)
	91		rys. 35.	Proponowana zmiana kolorystyki dla klasy II- kolor czerwony sugeruje stan zły, a II klasa to stan dobry.		tak	Kolory klas zostały ujednoczone z kolorami na mapie.
	92		Rysunek 36.	Kolory klas na rys. 36 nie są spójne z kolorami klas na rys. 35		tak	Kolory klas zostały ujednoczone z kolorami na wykresie.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
5.5.5. Zagrożenie powodziowe	93-95			Przytoczona jest analiza dokumentów planistycznych: - wstępna ocena ryzyka powodziowego, - mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego - plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Nie jest jednak sprecyzowane, z których dokumentów (z którego roku) wnioski zostały zawarte.	Pierwszy WOPR został zatwierdzony w 2011 r., jednakże jego aktualizacja została zatwierdzona i upubliczniona w 2018 r. Dany dokument uwzględnia już podział na nowe regiony wodne, natomiast w dokumencie przesłanym do konsultacji przytaczana jest w tekście nieaktualna klasyfikacja (np. region Górnej Wisły). Należy zweryfikować czy dane są aktualne i oparte są na WOPR z 2018 r	tak	Dane w dokumencie oparte są na aWOPR z 2018 r. Przededagowano zapis na: Obszar województwa łódzkiego obejmuje swoim zasięgiem region wodny Środkowej Wisły oraz region wodny Warty, które są zgodnie z aWOPR obszarami, w których istnieje potencjalnie duże ryzyko powodziowe.
				Należy sprecyzować, czy obszary problemowe zostały wytypowane w PZRP uchwalonym w 2015 r.	Powyższy plan obecnie podlega aktualizacji. Do 22 września są prowadzone konsultacje społeczne projektu aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz dla obszaru dorzecza Odry. W nowym dokumencie jest zmieniona metodyka wyznaczania miejsc problemowych. Powinna się znaleźć informacja o aktualizowanym dokumencie, który będzie obowiązywać w rozpatrywanym wieloletniu. Plan jego uchwalenia planowany jest na 22 grudnia 2021 r.	tak	Dodano źródło danych dot. obszarów problemowych (PZRP przyjęte w 2016 r.), a także dodano informacje o aktualizacji PZRP.
	122			Na stronie tej wskazano, że na terenie województwa łódzkiego zidentyfikowano 1136 złóż kopalin; wynik sumowania kolumny „Liczba złóż razem” z tabeli 34 (str. 125-126) daje wynik 1128.		tak	Wartość została poprawiona, jednak uwzględniając uwagę dotyczącą liczby złóż soli kamiennych całkowita liczba złóż w województwie powinna wynosić 1 129.
5.7.	124			Tam, gdzie mowa jest o przyszłości kopalni węgla brunatnego wskazane byłoby odniesienie się do dokumentu strategicznego PEP 2040	W PEP 2040 zakładana jest znaczna redukcja wydobycia węgla, szczególnie redukcji mocy w źródłach opartych na wykorzystaniu węgla brunatnego. W opinii DSP, dokument w niewystarczający sposób odnosi się do założeń PEP 2040 w zakresie Kopalni Bełchatów i Elektrowni Bełchatów.	tak	Dodano informację z PEP2040 nt zmian związanych z ograniczeniem i zaniechaniem wydobycia węgla brunatnego w województwie łódzkim.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
5.7.	124			„Złóża wód leczniczych zlokalizowane są w Kotowicach...” powinno być: „Złóże wód leczniczych zlokalizowane jest w Kotowicach...”	Na terenie województwa łódzkiego jest jedno złożo wód leczniczych (zgodnie z tabelą 25).	tak	Skorygowano zgodnie z uwagą.
	125	tabela 34		W tabeli 34. wskazano błędną liczbę złóż soli kamiennych: jest 2, wydaje się, że powinno być 3.	Na początku rozdziału 5.7 mowa była o łącznie trzech złożach (dwóch wyłącznie w granicach województwa i jednym w obrębie łódzkiego i wielkopolskiego); tabela jest niespójna z tekstem.	tak	Zmieniono liczbę złóż w tabeli na 3. Ponadto zweryfikowano całkowitą liczbę złóż - po dodaniu jednego złoża soli kamiennych łącznie powinno być ich łącznie 1129.
5.8.6.	138			Brak w tekście (lub nie znaleziono) odniesienia do wpływu kopalni węgla brunatnego na stosunki wodne w województwie, poza jednozdaniowym fragmentem: „Zjawiska związane z tego typu działalnością (przyp.: wydobywanie odkrywkowe WB) to głównie osuwiska mas ziemnych, degradacja powierzchni ziemi oraz zaburzenie stosunków wodnych.	Należy uzupełnić ten fragment o faktyczny wpływ kopalni WB na stan wód województwa, poparty danymi liczbowymi, o ile są dostępne.	tak	Uzupełniono zapisy podrozdziału dotyczącego zasobów geologicznych 5.7, który mówi o wpływie eksploatacji na środowisko o informacje dotyczące wpływu kopalni na zasoby wód i krajobraz.
	149			komunalnych zaliczają się: bioodpady, papier i tektura, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, metale, odzież, tekstylia, drewno, odpady niebezpieczne, odpady wielkogabarytowe, odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów, odpady z targowisk. Ponadto w strumieniu odpadów komunalnych występują m.in.: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie oraz odpady remontowo-budowlane." - czy tylko ww. odpady?	Katalog wymienionych odpadów komunalnych powinien być zgodny art. 3 ust. 2 pkt 5-6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.	tak	Uzupełniono treść: "Do odpadów komunalnych zaliczają się m.in.: bioodpady, papier i tektura, opakowania, w tym wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, szkło, metale, odzież, tekstylia, drewno, odpady niebezpieczne, odpady wielkogabarytowe, odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów, odpady z targowisk. Ponadto w strumieniu odpadów komunalnych występują m.in.: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki oraz odpady remontowo-budowlane."
	150			Należy zweryfikować zapis: „W 2018 r. największy udział w strumieniu odpadów komunalnych - 67% (487 929,35 Mg) - stanowiły niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Odpady 4 frakcji tj. odpady papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła stanowiły 13,5% (98 344,58 Mg) ogólnej masy odebranych odpadów komunalnych wykazanych w sprawozdaniu.”.	Wskazane 4 frakcje występują również w strumieniu odpadów zmieszanych.	tak	Uzupełniono fragment o tekst: "Należy zaznaczyć, że odpady 4 frakcji zawierają się również w masie odpadów o kodzie 20 03 01."

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	150			Należy zweryfikować zapis: : W 2018 r. masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wyniosła 97 093 Mg, odnosząc tą masę do wartości z 2016 i 2017 roku zauważa się wahania masy tych odpadów. Odsetek odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w stosunku do ogółu odpadów zebranych i odebranych wynosił odpowiednio: 2016 r. - 8% (54 568,79 Mg), 2017 r. - 8% (55 810,88 Mg) i 2018 r. - 10% (75 707,26 Mg):.	Zawartość odpadów ulegających biodegradacji wydaje się być zaniżona - jakie jest źródło tych danych?	informacja	źródłem danych są Sprawozdania Marszałka Województwa Łódzkiego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2016, 2017, 2018
	151			W 2018 r. z terenu województwa łódzkim selektywnie zebrano 98 344,58 Mg odpadów 4 frakcji. Zdanie należy poprawić.	Składnia zdania	tak	Poprawiono składnię zdania "W 2018 r. z terenu województwa łódzkiego selektywnie zebrano 98 344,58 Mg odpadów 4 frakcji..."
	151			Należy zweryfikować „Liczba funkcjonujących PSZOK na terenie województwa łódzkiego w roku 2018 wynosiła 153”	Ze sprawozdania Marszałka Województwa ŁÓDZKIEGO z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2018 rok wynika, że Liczba punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego jest równa 157	tak	Poprawiono liczbę PSZOK na 157 oraz rozszerzono informację o liczbie gmin, które utworzyły co najmniej jeden PSZOK: "Liczba funkcjonujących PSZOK na terenie województwa łódzkiego w roku 2018 wynosiła 157, przy czym liczba gmin w województwie, które utworzyły co najmniej jeden PSZOK to 154. Należy zaznaczyć, że kilka gmin w województwie łódzkim posiada wspólny punkt selektywnego zbierania odpadów."
5.9.2 Gospodarka odpadami inne niż komunalne - część dot. Odpadów sektora gospodarczego	154			"Na terenie województwa w instalacjach do przetwarzania odpadów w procesach odzysku zagospodarowano w analizowanych latach następujące masy odpadów, wyłączając odpady z grupy 20: - 2016 r. - 13 251,25 tys. Mg; - 2017 r. - 13 197,88 tys. Mg; - 2018 r. - 14 007,18 tys. Mg; natomiast w procesach unieszkodliwiania: - 2016 r. - 895 023,9 tys. Mg; - 2017 r. - 903 544,6 tys. Mg; - 2018 r. - 0,084 tys. Mg."	Wątpliwości budzą podane rzędy wielkości odpadów zagospodarowanych w procesach unieszkodliwiania, tj. dodanie "tys." po wskazanych ilościach wskazywałoby, iż w województwie łódzkim w procesach unieszkodliwiania zagospodarowano w latach 2016 i 2017 ok. 900 mln Mg odpadów rocznie. Natomiast dana dotycząca 2018 roku rażąco odbiega od dwóch pozostałych wartości.	tak	Zweryfikowano i poprawiono masę odpadów poddaną procesom odzysku i unieszkodliwiania. Masa odpadów w 2018 r. została ponownie sprawdzona w bazie WSO i skorygowana. "Na terenie województwa w instalacjach do przetwarzania odpadów w procesach odzysku zagospodarowano w analizowanych latach następujące masy odpadów, wyłączając odpady z grupy 20: 2016 r. – 4 307 557,61 Mg; 2017 r. – 4 166 431,03 Mg;

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
							2018 r. – 5 226 250,63 Mg; natomiast w procesach unieszkodliwiania: 2016 r. – 8 950 239,99 Mg; 2017 r. – 9 035 446,05 Mg; 2018 r. – 9 176 688,07 Mg."
	155			Zamiast „zbiórka” należy używać „zbieranie” (np. punkty zbierania)	W ustawie o odpadach zdefiniowane jest pojęcie „zbieranie”.	tak	W całym dokumencie słowo „zbiórka” zmieniono na „zbieranie”.
	155			Należy zweryfikować zapis: „Ponadto istotne jest wdrożenie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	Zgodnie z nowelizacją tzw. dyrektywy składowiskowej należy ograniczyć składowanie wszystkich odpadów komunalnych, nie tylko odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.	tak	Zmieniono brzmienie zdania: „Ponadto istotne jest wdrożenie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów.”
odpady z sektora gospodarczego	156			Rozdział omówiony zbyt ogólnie. Brak informacji dotyczących instalacji do odzysku i nieszkodliwiania odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych.		tak	Szczegółowe informacje dotyczące gospodarowania odpadami z sektora gospodarczego zawiera dokument programowy jakim jest Wojewódzki plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego. W Programie ochrony środowiska przedstawione są niezbędne ogólne informacje w tym zakresie. W odpowiedzi na niniejszą uwagę rozdział uzupełniono o treść dotyczącą rodzaju instalacji do zagospodarowania odpadów innych niż komunalne na terenie województwa, w tym odpadów niebezpiecznych.: „Na terenie województwa zlokalizowane są instalacje do przetwarzania odpadów sektora gospodarczego, do których należy zaliczyć m.in.: § 7 instalacji do przetwarzania odpadów medycznych i weterynaryjnych;

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
							<p>3 instalacje do przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów; 19 instalacji do przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego; 83 stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji; 1 instalacja do odzysku olejów odpadowych; 2 instalacje do przetwarzania przeterminowanych środków ochrony roślin; 4 instalacje do przetwarzania zużytych opon; 59 instalacji przetwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej; 15 instalacji do przetwarzania komunalnych osadów ściekowych; 8 instalacji do produkcji paliwa alternatywnego; 88 instalacji do przetwarzania odpadów opakowaniowych; 3 instalacje do odzysku odpadów wydobywczych; 37 instalacji, w których przetwarzane są odpady z grupy 02; 13 instalacji, w których przetwarzane są odpady z grupy 06; 37 instalacji, w których przetwarzane są odpady z grupy 10."</p>

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	156	tabela 47		Słabe strony i Zagrożenia: brak odniesienia w stanie aktualnym do informacji w zakresie „dzikich wysypisk”	Brak podstaw w stanie aktualnym do sformułowania wniosków dotyczących nielegalnego składowania odpadów na „dzikich wysypiskach”, a także do ich powstawania i trudności finansowych ich uprzętnięcia.	tak	Dodano informację na temat liczby dzikich wysypisk na str. 152: "Niepokojącym faktem jest w dalszym ciągu występowanie dzikich wysypisk, na których porzucane są odpady, które powinny trafić do zagospodarowania w instalacjach. W latach 2017-2019 zidentyfikowano następującą liczbę takich miejsc: 2017 r. – 102; 2018 r. – 84; 2019 r. – 83. Odpady były na bieżąco usuwane i przekazywane do przetworzenia w instalacjach."
	156	tabela 47		Słabe strony: brak odniesienia w stanie aktualnym do informacji w zakresie braku punktów PSZOK w każdej gminie. Sugeruje się doszczegółowić sformułowanie: brak ogólnopolskich i lokalnych badań morfologii odpadów komunalnych o informacje o konkretny okres czasu, który autorzy mają na uwadze.	Podana w stanie aktualnym ilość nie wskazuje czy punkty te zlokalizowane są w każdej gminie czy nie; Badania morfologii składu odpadów komunalnych były wykonywane w latach ubiegłych.	tak	Rozszerzono informację o liczbie gmin, które utworzyły co najmniej jeden PSZOK: "Liczba funkcjonujących PSZOK na terenie województwa łódzkiego w roku 2018 wynosiła 157, przy czym liczba gmin w województwie, które utworzyły co najmniej jeden PSZOK to 154. Należy zaznaczyć, że kilka gmin w województwie łódzkim posiada wspólny punkt selektywnego zbierania odpadów." PONadto zmodyfikowano treść analizy SWOT dot morfologii odpadów, zgodnie z zapisami projektu WPGO dla województwa łódzkiego z 2020 r.: "brak aktualnych badań w zakresie składu morfologicznego oraz właściwości fizycznych i chemicznych odpadów komunalnych"

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	156	tabela 47		Szanse - brak odniesienia w stanie aktualnym (odpady z sektora gospodarczego) do informacji: „wdrażanie nowych technologii w sektorze gospodarczym (stosowanie najlepszych dostępnych technik), w tym w zakresie ochrony środowiska, co spowoduje zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności systemów produkcyjnych”;	Brak podstaw do określenia tego rodzaju szansy. Rozdział o odpadach z sektora gospodarczego powinien zawierać informacje, które będą stanowić podstawę do wyciągania tego rodzaju wniosków.	tak	Usunięto niniejszy wniosek z analizy SWOT.
	157, 158			brak informacji o pochodzeniu wykazywanych wartości procentowych (tj.: udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa czyli 19,5 % oraz średnia krajowa czyli 32,3%,)		tak	Uzupełniono informację o źródło GUS.
	167			zasadne byłoby zweryfikowanie w RDOŚ Łódź liczbę obszarów Natura 2000, które posiadają plan zadań ochronnych (pzo), gdyż na str. 167 podano, że jest ich 21 (prawdopodobnie informacja ta pochodzi ze strony http://lodz.rdos.gov.pl/plany-zadan-ochronnych , gdzie znajdują się informacje dla ilu obszarów zostały opracowane projekty pzo), a według danych GDOŚ pzo zostało przyjęte dla 18 obszarów Natura 2000. Podobnie w przypadku gdy plan ochrony dla rezerwatu zawiera zakres pzo - w Programie podano 11, a według danych GDOŚ jest ich 15;		nie	Informacja została zweryfikowana przez RDOŚ w Łodzi zgodnie ze stanem na lipiec 2021 r. Według RDOŚ w Łodzi: Wg stanu na 29 lipca 2021 r. na terenie województwa łódzkiego występują 23 obszary Natura 2000 mające ustanowione plany zadań ochronnych (pzo), przy czym dla 10 obszarów położonych w całości na terenie woj. łódzkiego pzo ustanowił Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi, dla 8 obszarów położonych w większej części na terenie woj. łódzkiego przy ustanawianiu pzo organem prowadzącym był Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi. Natomiast w przypadku 5 obszarów, z uwagi na ich położenie (w mniejszej części na terenie woj. łódzkiego), organem prowadzącym przy opracowaniu pzo był Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie dla obszarów N2000 Dolina Pilicy PLB140003, Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Grabinka PLH140044 oraz Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach w odniesieniu do obszaru N2000

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
							Ostoja Przedborska PLH260004 i Dolina Czarnej PLH260015. Dokumenty planistyczne posiada 13 obszarów Natura 2000. Są to obszary, których granice pokrywają się w całości lub w części z granicami rezerwatów przyrody, dla tych rezerwatów zostały opracowane plany ochrony z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru N2000 zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098)."
	171		rysunek 171	należy zweryfikować źródło danych prezentowanych na rysunku 171 podanych jako: http://geoserwis.gdos.gov.pl/ , [dostęp 12.10.2020 r.] - strona Geoserwisu nie prezentuje granic korytarzy ekologicznych z w 2012 roku, które to są na mapie podpisanej jako: Korytarze ekologiczne w województwie łódzkim.		tak	Do opracowania mapy korytarzy ekologicznych wykorzystano materiały ze strony korytarze.pl. Źródło danych zostało zmienione.

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
5.11 Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowy mi	182	Tabela 53.		<p>W wykazie zamieszczonym w Programie Ochrony Środowiska woj. łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywa 2028 str.182, liczba ZDR na terenie woj. łódzkiego wynosi 8.</p> <p>Jednak, zgodnie ze sprawozdaniem rocznym przekazanym przez WIOŚ w Łodzi oraz zamieszczonym na stronie GIOŚ wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii wg stanu na 31.12.2019 r. na terenie woj. łódzkiego znajdowało się 7 ZDR.</p>	<p>Lista ZDR znajdujących się na terenie woj. łódzkiego wg stanu na 31.12.2019 r., zgodnie z zamieszczonym na stronie GIOŚ wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. AmeriGas Polska Sp. z o.o. Oddział w Łodzi, 93-231 Łódź, ul. Dostawcza 3 2. Colep Polska Sp. z o.o., 97-410 Kleszczów, ul. Przemysłowa 10 3. Eurofoam Polska Sp. z o.o. w Zgierzu, 95- 100 Zgierz, ul. Szczawińska 42 4. PERN S.A. Baza Paliw Nr 1 w Koluszkach, 95-040 Koluszki, ul. Naftowa 1 5. ORLEN Paliwa Sp. z o.o. Terminal Gazu Płynnego w Nowej Brzeźnicy 98-331 Nowa Brzeźnica, ul. Dworcowa 15 6. Centrum Dystrybucji UNILEVER 97- 300 Piotrków Trybunalski, ul. gen. Sikorskiego 81 7. FM Polska Spółka z o.o. Hala Nr 6 w P3 Piotrków Park, 97-306 Grabica, Wola Bykowska 31 	tak	<p>Rozbieżność wynika z faktu, iż podano w tekście błędnie GIOŚ jako źródło danych oraz stan na 31.12.2019 r. - powinno być na dzień 3 listopada 2020 r., kiedy Urząd Marszałkowski otrzymał od Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi informację o ZZR i ZDR oraz poważnych awariach w województwie łódzkim.</p>

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	183	Tabela 54. Wykaz zakładów w zwiększonym ryzyku w województwie łódzkim		<p>W wykazie zamieszczonym w Programie Ochrony Środowiska woj. łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywa 2028 str.182, liczba ZZR na terenie woj. łódzkiego wynosi 23.</p> <p>Jednak, zgodnie ze sprawozdaniem rocznym przekazanym przez WIOŚ w Łodzi oraz zamieszczonym na stronie GIOŚ wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii wg stanu na 31.12.2019 r. na terenie woj. łódzkiego znajdowało się 22 ZDR.</p>	<p>Lista ZZR znajdujących się na terenie woj. łódzkiego wg stanu na 31.12.2019 r., zgodnie z zamieszczonym na stronie GIOŚ wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bałtykgaz Sp. z o.o. w Rumii – Rozlewnia Gazu Płynnego w Wieluniu, 98-300 Wieluń, ul. Długosza 37 2. Białchem Group Sp. z o.o. w Białymstoku - Oddział Błaszki, 98-235 Błaszki, ul. Kociołki 27 3. Brenntag Polska Sp. z o.o. – Magazyn Specjalistyczny w Zgierzu, 95-100 Zgierz, ul. Kwasowa 5 4. DORGAS Dorota Łyżwa Centrum Dystrybucji Gazu Płynnego, 98-313 Konopnica, ul. Szkolna 20 5. Dystrybutor Gazu "Propan - Butan"- Ryszard Kaniewski, 99-300 Kutno, ul. Wierzbie 2a 6. EUROGLAS POLSKA Sp. z o.o., 97-225 Ujazd, ul. Niewiadów 65 7. GAL-GAZ GALEWICE Sp. z o.o. Spółka Komandytowa, 98-405 Galewice, ul. Zmyślona 11 8. LINDE GAZ POLSKA Sp. z o.o. z/s w Krakowie Oddział w Łodzi, 91-204 Łódź, ul. Traktorowa 145 9. LOTOS - TERMINALE S.A. - Zakład w Piotrkowie Trybunalskim, 97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Przemysłowa 43 10. Nowa Chłodnia Łódź Sp. z o.o., 91-203 Łódź, ul. Traktorowa 170 11. PEGAS GRUPA Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli, 98-220 Zduńska Wola, ul. Ceramiczna 2 12. Pfeleiderer Prospan S.A., 98-400 	tak	Rozbieżność wynika z faktu, iż podano w tekście błędnie GIOŚ jako źródło danych oraz stan na 31.12.2019 r. - powinno być na dzień 3 listopada 2020 r., kiedy Urząd Marszałkowski otrzymał od Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi informację o ZZR i ZDR oraz poważnych awariach w województwie łódzkim.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
					<p>Wieruszów, ul. Bolesławecka 10</p> <p>13. Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe "Eko - Gaz" Jatczak Sp. Jawna, 95-060 Brzeziny, ul. Waryńskiego 8</p> <p>14. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ROL-BUD Rozlewnia Gazu Płynnego w Ignacowie, 97-340 Ignaców, gm. Rozprza</p> <p>15. Rozlewnia Gazu "Skiergaz" Henryk Sałkowski, 96-126 Płyćwia 44, gm. Godzianów</p> <p>16. SAGA-GAZ Sp. o.o., 99-300 Kutno, ul. Bohaterów Walk n/Bzurą 4a</p> <p>17. Veolia Energia Łódź S.A - EC 3, 90-972 Łódź, ul. J.Andrzejewskiej 5</p> <p>18. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów, 97-406 Bełchatów 5, ul. Energetyczna 7</p> <p>19. Cryogas M&T POLAND S.A., 95-015 Głowno, ul. Łódzka 2</p> <p>20. Zakład Produkcji Paliw Syntetycznych z Bioetanolu EKOBENZ Sp. z o.o., 97-410 Bogumiłów, ul. Zachodnia 10</p> <p>21. PPHU TAMIR Mirosława Jasińska, Bogusław Młotkowski Sp. Jawna z/s w Brzezinach - Rozlewnia Gazu w Głownie, 95-015 Głowno, ul. Kopernika 41b</p> <p>22. BAR-GAZ Braszak Ilona, 98-285 Wróblew, ul. Smardzew 9a</p>		
	200	tabela 57.		GW.3.1. „Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który będzie obowiązywał w latach 2022-2027”, powinno być "w latach 2021 - 2027" , gdyż wkrótce pojawi się rozporządzenie dot. PPSS.	Rozporządzenie zacznie obowiązywać już w roku 2021	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	205	tabela 57		W zadaniu ZG 1.2. (Zapobieganie nielegalnej eksploatacji) jako podmiot monitorujący został pominięty OUG	Zgodnie z art. 140 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (j. z dnia 26 marca 2020 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1064z późn.zm.) organem właściwym w sprawie działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych jest właściwy organ nadzoru górniczego.	tak	Dopisano OUG jako podmiot odpowiedzialny za realizację działania.
	209	tabela 57		Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów - GO.1 - zadanie - brak odniesienia do sektora gospodarczego		tak	Dodano zadanie do harmonogramu o treści "GO.1.2. Monitorowanie gospodarki odpadami sektora gospodarczego poprzez weryfikację zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów oraz o sposobach gospodarowania nimi"
7. Plan operacyjny na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028	219	Tabela 57.		„Kierunek interwencji” - PAP.2. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństw a w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych „Zadania” - PAP.2.1. Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców „Podmiot odpowiedzialny” - monitorowane: powiaty, gminy, służby interwencyjne, WIOŚ w Łodzi, Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	Zgodnie z art. 4a ust. 1a pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, Inspekcja Ochrony Środowiska wykonuje zadania w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych dla innych organów i podmiotów korzystających ze środowiska z zakresu korzystania ze środowiska. W związku z powyższym należy usunąć „WIOŚ w Łodzi” z listy w polu „Podmiot odpowiedzialny”.	tak	Zweryfikowano zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	221- 251			Tabela kolumna źródła finansowania. Weryfikacja zadań, które WFOŚiGW w Łodzi może dofinansowywać. np. str. 230 OKJP.23.1 OKJP.3.2 OKJP.3.4, zadania ZP.2.3 i ZP.6.4 dot. retencji, ZP.6.1, ZP.7.1, ZP.7.3. Fundusz nie może udzielać wsparcia na ten zakres zadań. Fundusz nie powinien być wskazywany jako podmiot który może udzielać dofinansowania. Zadanie ZP.1.2 i ZP.1.3 - zadania te mogą być finansowane, ale czy pojęcie kontynuacja odnosi się do aktualizacji planów, jeśli tak to Fundusz nie może ich finansować, czy chodzi o kontynuowanie prac czyli zatwierdzanie kolejnych planów powinno to zostać doprecyzowane. Str. 236 GW.5.1 - środki Funduszu są również przeznaczane na program Moja Woda. WFOŚiGW w Łodzi powinien być wymieniony. W zakresie zadań zakresu gospodarki wodnej Fundusz może dofinansowywać tylko zadania które są współfinansowane z środków UE.	WFOŚiGW Łodzi może dofinansowywać zadania wymienione w art. 400a ust.1 Prawa ochrony środowiska	tak	Zweryfikowano zapisy odnośnie finansowania (lub nie) poszczególnych zadań przez WFOŚiGW w Łodzi. W przypadku kontynuacji prac nad dokumentami planistycznymi dla form ochrony przyrody, to należy wskazać, iż są one opracowywane od wielu lat, a także są na różnym etapie procedowania i opracowania.
	224	tabela 58.		GW.3.1. „Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który będzie obowiązywał w latach 2022-2027”, powinno być "w latach 2021 - 2027" , gdyż wkrótce pojawi się rozporządzenie dot. PPSS.	Rozporządzenie zacznie obowiązywać już w roku 2021	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.
	235	tabela 59.		W GW.3.1. „Realizacja założeń Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który będzie obowiązywał w latach 2022-2027" powinno być "w latach 2021 - 2027" , gdyż wkrótce pojawi się rozporządzenie dot. PPSS.	Rozporządzenie zacznie obowiązywać już w roku 2021	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.
	239	tabela 59		W zadaniu ZG 1.2.(Zapobieganie nielegalnej eksploatacji) jako podmiot monitorujący został pominięty OUG	Zgodnie z art. 140 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 z późn.zm) organem właściwym w sprawie działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych jest właściwy organ nadzoru górniczego.	tak	Zweryfikowano zgodnie z uwagą.
	259			Jest: Ministerstwo Rozwoju powinno być: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Aktualna nazwa Ministerstwa	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
	260			wskazano, że "Gospodarstwa położone na obszarach Natura 2000 i na obszarach narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego	od 2018 roku cały kraj jest objęty działaniami związanymi z ograniczeniem zanieczyszczeń wód azotanami pochodzenia rolniczego	tak	Usunięto wskazany zapis, ponieważ odnosi się on do Programu, który wkrótce zostanie zastąpiony kolejnym.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
				mogą także uzyskać wsparcie inwestycyjne na realizację celów środowiskowych."			
	261, 265			Podano Ministerstwo Klimatu, powinno być Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Aktualna nazwa Ministerstwa	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
	264 Mój Prąd			Nieaktualna kwota alokacji w programie - w II naborze budżet wynosił do 1,1 mld zł. Dodatkowo obecnie procedowana jest zmiana programu polegająca na zwiększeniu budżetu.	Aktualizacja informacji o programie	tak	Usunięto kwotę dofinansowania, ponieważ kwoty naborów będą się zmieniać.
	264 Ciepło wnictw o powiat owe			Nieaktualne określenie beneficjentów programu (tak jak w uwadze WFOŚiGW) oraz intensywności wsparcia w formie dotacji (aktualnie 50%)	Aktualizacja informacji o programie	tak	Zmieniono treść zgodnie z aktualnymi zapisami nt Programu: http://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/cieplownictwo-powiatowe--pilotaz/nabor-ii-wnioskow-2020-2021/
	str. 264 Energi a Plus			Nieaktualne dane o programie. Dofinansowanie udzielone jest w formie pożyczki lub dotacji. Błędnie wskazane kwoty: budżet: do 4 000 000 tys. zł; - dla bezzwrotnych form dofinansowania - do 50 000 tys. zł - dla zwrotnych form dofinansowania - do 3 950 000 tys. zł	Aktualizacja informacji o programie	tak	Zmieniono treść zgodnie z aktualnymi zapisami nt Programu: http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/energia-plus/nabor-ii-wnioskow-2020-2021/
	265			Prawidłowa nazwa programu: Wsparcie Ministra Klimatu i Środowiska w zakresie realizacji polityki klimatycznej i środowiskowej Część 1) Ekspertyzy, opracowania, realizacja zobowiązań międzynarodowych	Zaktualizowano nazwę programu	tak	Zweryfikowano zgodnie z uwagą.
8.5.2.	263- 264			Nieaktualne informacje o programach NF - na rok 2021 programy zostały zmienione w dużej mierze, informacje podano z zamkniętych już naborów, dość wybiórcze potraktowanie programów opisanych w dokumencie w stosunku do całości oferty NF W Czystym powietrzu - niebawem rusza nabór wniosków także w bankach MÓJ PRĄD - obecnie trwają prace koncepcyjne nad rozszerzeniem zakresu programu Pominięto w źródłach finansowania program STOP SMOG. Nie wymieniono Programu	Np. dla Agroenergii: Inne obecnie określenie grupy Beneficjentów, w części 2 Programu - również dofinansowanie dla biogazowni i dodatkowo w formie pożyczek Np. dla Ciepłownictwa Powiatowego obecnie np. to: 7.4 Beneficjenci 1) Spółki kapitałowe, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele	tak	Uzupełniono informacje o aktualne dane dotyczące poszczególnych programów wsparcia.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
					<p>komunalno - bytowe, a udział w kapitale zakładowym spółki jednostki samorządu terytorialnego, w tym związku jednostek samorządu terytorialnego, jest większy niż 50%. Jednocześnie całkowita moc cieplna zamówiona systemu ciepłowniczego, w ramach którego prowadzona jest przedmiotowa działalność, wynosi nie więcej niż 50 MW.</p> <p>2) Spółki kapitałowe, których przedmiotem działalności jest produkcja energii cieplnej na cele komunalno - bytowe, a udział w kapitale zakładowym spółki jednostki samorządu terytorialnego, w tym związku jednostek samorządu terytorialnego, jest większy niż 50%. Jednocześnie jednostka samorządu terytorialnego ujęta jest na imiennej liście 139 miast średnich tracących funkcje społeczno- gospodarcze (załącznik nr 5).</p> <p>Planowane jest rozszerzenie dotychczasowego zakresu programu o następujące elementy: punkty ładowania (ładowarki) do samochodów elektrycznych, inteligentne system zarządzania energią w domu oraz magazyny ciepła/chłodu</p>		
	264			<p>Polska Geotermia Plus</p> <p>Obowiązują w nim podobne warunki jak przy dofinansowaniu z programu Polska Geotermia Plus. Jest to program dla przedsiębiorstw mający na celu zwiększenie wykorzystania zasobów geotermalnych Polski.</p>	Pomyłona nazwa programu	tak	Usunięto informacje nt Programu
	265			Niepełna i niewłaściwa informacja o projekcie Doradztwo Energetyczne,	Ulotka o PDE w załączeniu, projekt nie jest dedykowany tylko gminom, w województwie lubelskim partnerem jest Urząd Marszałkowski a nie wojewódzki fundusz	tak	Zweryfikowano zgodnie z przekazanymi informacjami z WFOŚiGW oraz ze strony internetowej

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

Rozdział/ podrozdział/ tabela/ rysunek	Nr strony	Nr tabeli	Nr rysunku	Treść uwagi	Uzasadnienie	Czy uwzglę- dniono [tak/nie]	Sposób uwzględnienia/uzasadnienie
	266			<p>WFOŚiGW w Łodzi opracowuje każdego roku Programy priorytetowe, w ramach których pomoc finansowa mogą uzyskać jednostki (...)</p> <p>Pomoc udzielana jest w wielu formach pożyczek, bezzwrotnych dotacji, (.) dopłat do oprocentowania (.) jak i częściowej spłaty kapitału (...)</p> <p>Użycie słowa „świadczeń” nie jest właściwe.</p>	<p>Niekompletna informacja. Fundusz ogłasza zazwyczaj programy na okres 2 lat. Katalog podmiotów, którzy mogą uzyskać dofinansowanie niepełny.</p> <p>WFOŚiGW w Łodzi nie finansuje tylko zadań w ramach programów priorytetowych. Udzielanie wsparcia na realizację proekologicznych zadań następuje na podstawie Zasad udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Łodzi.</p> <p>Fundusz ogłasza również konkursy. Pożyczki mogą być częściowo umarzalne. Częściowe spłaty i dopłaty są dotacjami.</p> <p>Zbyt lakoniczna informacja na temat działalności WFOŚiGW w Łodzi w porównaniu do środków NF</p>	tak	Zweryfikowano zgodnie z uwagą o informacje dostępne na stronie

6. UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W STRATEGICZNEJ OCENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Na procedurę zapewnienia udziału społeczeństwa w opiniowaniu projektu dokumentu, dla którego konieczność przeprowadzenia tej procedury określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 poz. 247, z późn. zm.), wskazuje art. 39 ww. ustawy. Określa on sposób oraz terminy niezbędne do przeprowadzenia ww. procedury.

Organ opracowujący projekt Programu Ochrony Środowiska, tj. Zarząd Województwa Łódzkiego działając na podstawie art. 39 ust. 1 oraz art. 54 ust. 2 ustawy podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do jego opracowania. Tym samym działając w myśl powyżej przytoczonych artykułów ustawy, przekazano projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do opiniowania i konsultacji społecznych.

Informacja o przystąpieniu do opracowania projektu Programu Ochrony Środowiska, ukazała się obwieszczeniem Zarządu Województwa Łódzkiego z dn. 18.02.2021 r., które zostało zamieszczone w zwyczajowy sposób w następujących miejscach:

- na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego od dnia 18.02.2021 r.;
- na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa w dniu 18.02.2021 r., w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu;
- w prasie o zasięgu wojewódzkim Dziennik Łódzki (wydanie z dn. 18.02.2021 r.).

Uwagi do projektu można było składać w terminie 21 dni tj. od dnia 18.02.2021 r. do dnia 11.03.2021 r. w formie:

- pisemnej na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Departament Środowiska, al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź);
- ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź;
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na podany adres poczty elektronicznej: wos@lodzkie.pl.

W trakcie procedury opiniowania i konsultacji społecznych do organu opracowującego projekt dokumentu wpłynęły uwagi oraz wnioski.

Uwagi i wnioski przekazane w ramach konsultacji społecznych projektu Programu oraz sposób ich rozpatrzenia przedstawiono w tabeli nr 2

Tabela 2. Uwagi wniesione w trybie konsultacji społecznych projektu Programu wraz ze sposobem ich uwzględnienia

L.p.	Wnoszący uwagi	Lokalizacja zapisu w dokumencie, którego dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt, numer strony) (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Konkretny zapis, którego dotyczy uwaga/wniosek (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Treść uwagi / wniosku - proponowany zapis	Uzasadnienie zgłoszenia uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi
1.	Gmina Łask Ul. Warszawska 14, 98-100 Łask	Podrozdział 5.5.8. Gospodarowanie wodami w kontekście adaptacji do zmian klimatu str. 103	Działania adaptacyjne, jakie należy podejmować w celu ochrony wód to: (tiret 2) rozwój małej retencji (z wykorzystaniem materiałów naturalnych, przyjaznych środowisku, w tym budowa lub modernizacja niewielkich zbiorników retencyjnych, progów, bystrzy, inwestycje pozwalające na zatrzymanie nadmiaru wód opadowych, adaptacja istniejących systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych, przebudowa lub rozbiórka obiektów hydrotechnicznych (mostów, przepustów, brodów) niedostosowanych do wód wezbraniowych)	rozwój małej retencji (z wykorzystaniem materiałów naturalnych, przyjaznych środowisku, w tym budowa /rozbudowa lub modernizacja zbiorników retencyjnych, progów, bystrzy, inwestycje pozwalające na zatrzymanie nadmiaru wód opadowych, adaptacja istniejących systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych, przebudowa lub rozbiórka obiektów hydrotechnicznych (mostów, przepustów, brodów) niedostosowanych do wód wezbraniowych); lub dodanie kolejnego tiretu : budowa/rozbudowa/modernizacja nowych wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych	Użycie w treści sformułowania „niewielkich zbiorników retencyjnych” wprowadza wątpliwość jakiego typu zbiorniki stanowią niewielkie zbiorniki retencyjne. Czy są to zbiorniki do jakiejś powierzchni czy pojemności. Proponuje się usunięcie słowa „niewielkich” Lub dodatnie nowego tiretu dotyczącego budowy/rozbudowy/modernizacji nowych wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych. Dodanie ww. tiretu zgodne jest z zapisami Programu Przeciwdziałania Skutkom Suszy	Uwaga uwzględniona. Zapis został doprecyzowany w następujący sposób: „...w tym budowa lub modernizacja niewielkich zbiorników retencyjnych (zbiorników poniżej 1 ha powierzchni, np. oczek wodnych, stawów, zagłębień wypełnionych wodą).

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

L.p.	Wnoszący uwagi	Lokalizacja zapisu w dokumencie, którego dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt, numer strony) (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Konkretny zapis, którego dotyczy uwaga/wniosek (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Treść uwagi / wniosku - proponowany zapis	Uzasadnienie zgłoszenia uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi
2.	Stowarzyszenie powiatów i gmin dorzecza Bzury ul. Świętojańska 1, 99-400 Łowicz	5.5.5. Zagrożenie powodziowe, rys. 37, s. 93		Proponuję wskazanie rzeki Maliny w rejonie miasta Piątek jako obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi		Uwaga nieuwzględniona, ponieważ zgodnie z mapami (https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP) obszar ten nie został zakwalifikowany jako obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. W mieście Piątek wyznaczono ONNP od rzeki Moszczenica. Obszar ten został ujęty na mapie. Ponadto nie jest możliwe ujęcie (wypisanie) w tekście wszystkich ONNP, opis został dostosowany do skali województwa.
3.		5.5.6. Zagrożenie podtopieniami, rys. 39, s. 97		Proponuję wskazanie rzeki Maliny w rejonie miasta Piątek jako obszaru zagrożonego podtopieniami na terenie województwa łódzkiego		Uwaga nieuwzględniona. Obszar ten nie został zaznaczony na źródłach mapowych (http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/).
4.	Starostwo Powiatowe w Łęczycy	p. 5.2.3. tab. 10. Liczba i moc instalacji wykorzystujących OZE w podziale na poszczególne powiaty, s. 58	Tab. 10. Liczba instalacji w powiecie łęczycykim: 2	Instalacji OZE jest wielokrotnie więcej	Niezgodność ze stanem faktycznym (brak diagnozowania stanu?)	Uwaga nieuwzględniona. Dane są zgodne z oficjalnym źródłem: https://www.ure.gov.pl/pl/oze/potencjal-krajowy-oze/8108.Instalacje-odnawialnych-zrodel-energii-wg-stanu-na-dzien-31-grudnia-2019-r.html [dostęp 29.10.2020 r.]
5.		p. 5.5.5. zagrożenie powodziowe, rys. 37. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, s. 93	-	Brak znaczenia rzeki Maliny w rejonie miasta Piątek	Faktycznie występujące zagrożenie, potwierdzone częstymi zdarzeniami	Uwaga nieuwzględniona, ponieważ zgodnie z mapami (https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP) obszar ten nie został zakwalifikowany jako obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. W mieście Piątek wyznaczono ONNP od rzeki Moszczenica. Obszar ten został ujęty na mapie. Ponadto nie jest możliwe ujęcie (wypisanie) w tekście wszystkich ONNP, opis został dostosowany do skali województwa.
6.		p. 5.5.5. zagrożenie powodziowe, rys 39, Obszary zagrożone podtopieniami na terenie województwa łódzkiego, s. 97	-	Brak znaczenia rzeki Maliny w rejonie miasta Piątek	Faktycznie występujące zagrożenie, potwierdzone częstymi zdarzeniami	Uwaga nieuwzględniona, ponieważ zgodnie z mapami (https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP) obszar ten nie został zakwalifikowany jako obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. W mieście Piątek wyznaczono ONNP od rzeki Moszczenica. Obszar ten został ujęty na mapie.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028

L.p.	Wnoszący uwagi	Lokalizacja zapisu w dokumencie, którego dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt, numer strony) (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Konkretny zapis, którego dotyczy uwaga/wniosek (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Treść uwagi / wniosku - proponowany zapis	Uzasadnienie zgłoszenia uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi
						Ponadto nie jest możliwe ujęcie (wypisanie) w tekście wszystkich ONNP, opis został dostosowany do skali województwa.
7.		7.Plan operacyjny na lata 2021-2024z perspektywą do 2028 Tabela 59. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez Województwo Łódzkie tab. GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę s.238	Kolumna : podmiot odpowiedzialny: powiaty, gminy, przedsiębiorstwa komunalne	Powiaty nie zajmują się zaopatrywaniem w wodę (wyjątek stanowią miasta na prawach powiatu)	Brak kompetencji w tym zakresie dla powiatów ziemskich	Uwaga uwzględniona. Przeredagowano zgodnie z uwagą – jako odpowiedzialny „miasta na prawach powiatu”
8.		7.Plan operacyjny(...) ZP.6.1. Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa s. 249	Kolumna Źródło finansowania : środki własne	Proponowany zapis: środki własne, WFOiGW w Łodzi.	Sfinansowanie zadania przez powiaty aktualnie nie jest możliwe jedynie w oparciu o środki własne.	Uwaga uwzględniona. Należy przeredagować zgodnie z uwagą.
9.		Uwaga ogólna		W POS niewystarczająco eksponuje się problemy stwarzane przez instalacje i obiekty o oddziaływaniu zapachowym (tzw. złowonne) - np. fermy. Celowym byłoby	Brak uregulowań prawnych w zakresie oddziaływania odorowego oraz brak uwzględnienia w planowaniu przestrzennym skutecznych	Uwaga uwzględniona. Przeredagowano brzmienie zadania jak poniżej. OKJP.1.4. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych (mpzp, suikzp) zapisów wpływających na ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz wspierających adaptację do zmian klimatu

L.p.	Wnoszący uwagi	Lokalizacja zapisu w dokumencie, którego dotyczy uwaga/wniosek (rozdział, podrozdział, punkt, numer strony) (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Konkretny zapis, którego dotyczy uwaga/wniosek (jeżeli uwaga odnosi się do konkretnego zapisu)	Treść uwagi / wniosku - proponowany zapis	Uzasadnienie zgłoszenia uwagi/wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi
				wskazanie problemu i możliwości zapobiegania jemu poprzez właściwe kształtowanie zagospodarowania przestrzennego służące ochronie określonych terenów zamieszkałych i przeznaczonych na mieszkalnictwo i zabudowę letniskową. Podmiot odpowiedzialny: gminy	zapisów celem ochrony stref zamieszkania przed odorami. Szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich inwestowanych coraz intensywniej w zabudowę mieszkaniową. Plany zagospodarowania przestrzennego w większości umożliwiają powstawanie w sąsiedztwie ferm, które są czystym źródłem zapachów	(m.in. zachowanie korytarzy przewietrzania na obszarach zabudowanych, terenów zieleni), a także zabezpieczających mieszkańców przed uciążliwościami zapachowymi inwestycji
10.		Uwaga ogólna		Niewystarczające jest, naszym zdaniem, wyeksponowanie możliwości, jakie stwarza technologia wytwarzania biogazu i wskazanie możliwych źródeł finansowania (również z uwzględnieniem rozwoju instalacji i urządzeń zasilanych biogazem)	Duża ilość biomasy powstającej w przetwórstwie spożywczym i działalności rolniczej jest problemem pod kątem ich utylizacji (zwłaszcza z przemysłu mięsnego). Są one często transportowane poza województwo do zakładów utylizacyjnych. Rozwój biogazowni rozwiązałby ten problem rozwijając OZE.	Uwaga nieuwzględniona. W Programie ujęto zadanie: OKJP.2.6. Wytwarzanie, dystrybucja i promowanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych Celowo nie zostało wpisane konkretne źródło, ponieważ dotacje, programy wsparcia, a także przepisy prawa w zakresie poszczególnych źródeł OZE mogą zmieniać się z biegiem czasu.

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z metodyką Prognozy na obszarze objętym opracowaniem oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania wszystkich obszarów interwencji przewidzianych do realizacji w ramach Programu na poszczególne elementy środowiska.

Przy ocenie wykorzystano wypracowane kryteria oceny oddziaływania uwzględniające stan i największe problemy środowiska na terenie województwa, możliwe negatywne oddziaływania i charakterystykę projektów, które mogą być wspierane przez Program, jak też i cele dokumentów strategicznych międzynarodowych, krajowych i regionalnych oraz lokalnych.

Realizacja działań w większości będzie miała **pozytywny wpływ na środowisko**, będą one bezpośrednio wpływać na poprawę jakości środowiska poprzez działania z zakresu wdrażania narzędzi podnoszących efektywność zarządzania środowiskiem, wymiany źródeł ciepła na ekologiczne, integracji publicznego transportu zbiorowego, modernizacji i zakupu nowoczesnego proekologicznego taboru dla publicznego transportu zbiorowego, ograniczania zużycia wody, zwiększania efektywności oczyszczania ścieków, ograniczania presji antropogenicznej na jakość wód, zwiększania retencji, usprawnienia funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie województwa, zwiększania lesistości, wprowadzanie do mpzp zapisów uwzględniających zagadnienia zakresu ochrony środowiska, edukacji ekologicznej i wielu innych działań zaproponowanych w Programie.

Wyznaczono także działania, które będą **potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko**, a obejmują, m.in. działania w zakresie termomodernizacji budynków, modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury liniowej, w tym dróg, budowy, rozbudowy i modernizacji instalacji OZE, budowy ścieżek rowerowych, obiektów przeciwpowodziowych. Nie będą to jednak działania prowadzące do degradacji istniejących ekosystemów.

8. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Międzynarodowe ramy prawne dla procedury ocen oddziaływania na środowisko w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju (stronie pochodzenia) zasięgiem oddziaływania obejmuje terytorium innego kraju (strony narażonej), mogą powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska stwarza Konwencja z Espoo z dnia 25 lutego 1991 roku. Wykonanie transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko konieczne jest zawsze wtedy, gdy planowane projekty mogą znacząco oddziaływać na środowisko i ludzi sąsiadujących krajów.

Ustalenia Programu będą realizowane na terenie województwa łódzkiego, które nie graniczy z krajami sąsiednimi. Przewidziane w ramach dokumentu działania będą mieć przede wszystkim pozytywny wpływ na jakość środowiska na terenie województwa, a pośrednio także na terenach poza granicami Polski. Zasięg oddziaływania działań

inwestycyjnych zawartych w Programie, będzie ograniczony do terenu województwa i nie będzie oddziaływać na kraje sąsiadujące. Wobec powyższych wniosków, nie stwierdzono konieczności poddania projektu Programu procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI MONITORINGU PRZEPROWADZANIA SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Realizacja działań przewidzianych w Programie wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Programu opiera się na zestawie określonych wskaźników systematycznie monitorowanych i sprawozdawanych. Powinno to zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem i realizacji inwestycji oraz pozwolić na regulowanie działalności podmiotów, poprzez sprawniejsze funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

W Programie zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, pozwalające na określenie stopnia realizacji poszczególnych działań. Dla każdego wskaźnika określono - zależnie od obszaru interwencji - jego wartość w roku bazowym oraz źródło danych o wskaźniku.

Przepisy wynikające z ustawy prawo ochrony środowiska nakładają obowiązek sprawozdawczy na organ, który przyjmuje i realizuje program ochrony środowiska. Województwa powinny sporządzać raport z realizacji programu ochrony środowiska co dwa lata od jego przyjęcia.

Należy zaznaczyć, że jednym z głównych problemów w skutecznym zarządzaniu jakością środowiska jest niespójność danych pochodzących z różnych źródeł oraz często brak ujednoczonej metodyki pozyskiwania danych środowiskowych, co przekłada się także na realizację poszczególnych działań zawartych w Programie.

10. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ALTERNATYWNYCH ROZWIĄZAŃ

Przedsięwzięcia proponowane do realizacji w ramach Programu, ze względu na swoje przeznaczenie i cele oraz wywierane skutki, będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko oraz zrównoważony rozwój województwa łódzkiego. Rozwiązania alternatywne dla inwestycji poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego, jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto zarówno projekt Programu jak i prognoza mają charakter strategiczny. Ze względu na brak podanych lokalizacji dla wielu projektów, nie istnieją możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań, ponieważ skutki środowiskowe podejmowanych inwestycji w dużej mierze będą zależne od lokalnej chłonności

środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia, tzw. obszarów wrażliwych. Istotne będzie dokładne rozpoznanie tych warunków na etapie przygotowania poszczególnych projektów.

Należy zauważyć, iż ww. inwestycje potencjalnie negatywnie oddziałujące na środowisko z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów.

W przypadku realizacji zaproponowanych w Programie działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko proponuje się zastosować rozwiązania alternatywne. Warianty alternatywne należy rozważyć w taki sposób, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji - dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i uciążliwości dotyczące mieszkańców (hałas, spaliny);
- warianty konstrukcyjne i technologiczne;
- na etapie projektowania należy uwzględniać potrzeby oraz skutki środowiskowe (w fazie realizacji i eksploatacji inwestycji);
- podczas realizacji przedsięwzięć wprowadzanie odpowiednich zabezpieczeń dotyczących stosowanego sprzętu i placu budowy, w szczególności dotyczy to lokalizacji w obszarach chronionych oraz osiedlach mieszkalnych;
- stosowanie możliwie najkorzystniejszych dla środowiska technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych;
- warianty organizacyjne;
- skrócenie do minimum najbardziej uciążliwych prac;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, hibernacji;
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Ustawa o oś wprowadziła obowiązek przeanalizowania wariantu, w którym zakładamy brak wprowadzania jakichkolwiek zmian (zaniechanie realizacji inwestycji czy brak realizacji założeń ocenianego dokumentu), tzw. opcja zerowa. Wariant niezrealizowania inwestycji nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów. W Programie nie ma informacji technicznych, które pozwoliłyby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć.

Spis tabel

Tabela 1. Uwagi wniesione w trybie opiniowania projektu Programu wraz ze sposobem ich uwzględnienia...	3
Tabela 2. Uwagi wniesione w trybie konsultacji społecznych projektu Programu wraz ze sposobem ich uwzględnienia	28